

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра біології, здоров'я людини та фізичної терапії

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОК 31 Основи менеджменту, маркетингу та адміністрування
у фізичній терапії**

Спеціальність **227 Терапія та реабілітація**

Освітня програма «**Фізична терапія**»

Психолого-природничий факультет

2025 – 2026 навчальний рік

Робоча програма дисципліни «Основи менеджменту, маркетингу та адміністрування у фізичній терапії» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 227 «Терапія та реабілітація» освітньо-професійної програми «Фізична терапія».

Мова навчання: українська

Розробник: Омельчук В.Л., викладач кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії

Протокол від « 24 » червня 2025 року № 7

Завідувач кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії

Інна СЯСЬКА

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету

Протокол від « 26 » червня 2025 року № 5

Голова навчально-методичної комісії психолого-природничого факультету

Ірина ТРОХИМЧУК

(підпис)

(прізвище та ініціали)

©Омельчук В.Л., 2025 рік

©РДГУ, 2025 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 22 Охорона здоров'я	Обов'язкова	-
Модулів – 1	Спеціальність: 227 „Терапія та реабілітація”	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		3-й	-
		Семестр	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – не передбачене		6-й	-
		Лекції	
		14 год.	-
		Практичні	
Загальна кількість годин – 90	16 год.	-	
	Самостійна робота		
	60 год.	-	
	Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 5	Освітній рівень: Бакалаврський	Індивідуальні завдання: -
		Вид контролю: іспит	
Передумови для вивчення дисципліни: виробнича (клінічна) практика з фізичної терапії, ерготерапії при захворюваннях серцево-судинної системи, виробнича (клінічна) практика з фізичної терапії при захворюваннях дихальної системи.			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Завданнями навчальної дисципліни є вивчення основних понять, систем і принципів менеджменту, маркетингу та адміністрування; набуття практичних навичок розв'язання конкретних управлінських, маркетингових та адміністративних завдань; формування вмінь творчого пошуку резервів удосконалення управління, маркетингової діяльності та адміністрування закладів фізичної терапії.

В процесі опанування даної дисципліни у здобувача вищої освіти формується сучасна система поглядів і спеціальних знань з організації управління, маркетингу та адміністрування в умовах ринкової економіки в галузі фізичної терапії, забезпечення ефективної діяльності галузі та наступні професійні компетенції –

загальні:

- ЗК-01 - знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- ЗК-02 - здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- ЗК-04 – здатність працювати в команді;
- ЗК-05 - здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
- ЗК-06 - здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

→ЗК-08 – здатність планувати та управляти часом;

→**спеціальні (фахові):**

- СК-11 – здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов;
- СК-14 – здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

3. Очікувані результати навчання

Основними **програмними результатами** навчання є:

- ПР-02 - спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами);
- ПР-03 - використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень;
- ПР-08 – діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики;
- ПР-18 - оцінювання себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

При цьому здобувачі вищої освіти повинні знати:

- основні поняття та терміни, якими оперує галузь,
 - теоретичні основи менеджменту, маркетингу, адміністрування та їх сучасні концепції,
 - вплив макро- та мікросередовища на ефективність діяльності закладів фізичної терапії та реабілітації,
 - методи і моделі стратегічного планування маркетингових програм закладів фізичної терапії та реабілітації,
 - форми і методи управління закладами фізичної терапії та реабілітації;
- вміти:
- приймати управлінські рішення на підставі отриманої інформації,
 - вивчати потреби і поведінки пацієнтів закладів фізичної терапії та реабілітації,
 - застосовувати ефективну політику просування послуг закладами фізичної терапії та реабілітації,
 - сегментувати ринок та вибирати його цільові сегменти,
 - формувати цінову та комунікаційну політику закладами фізичної терапії та реабілітації,
 - організовувати контроль діяльності закладів фізичної терапії та реабілітації, їх основних показників тощо,

- формувати адміністративну структуру закладів фізичної терапії та реабілітації,
- застосовувати системний і ситуаційний підхід до управління, маркетингу та адміністрування закладів фізичної терапії та реабілітації,
- ефективно використовувати і координувати всі ресурси для досягнення мети своєї діяльності.

4. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Методологічні основи менеджменту

Тема 1. Соціальні основи менеджменту

Менеджмент як специфічна сфера людської діяльності.

Основні поняття менеджменту.

Менеджери та підприємці – ключові фігури ринкової економіки.

Рівні управління, групи менеджерів.

Сфери менеджменту. Менеджмент закладів фізичної терапії та реабілітації.

Тема 2. Організації як суб'єкти управління

Поняття організації.

Загальні ознаки організацій.

Різновиди організацій. Заклади фізичної терапії та реабілітації як організації.

Внутрішнє середовище організації.

Зовнішнє середовище організації

Типи підприємств в Україні

Тема.3. Функції та технологія менеджменту

Поняття функцій менеджменту.

Класифікація і характеристика функцій менеджменту: загальні (основні) та конкретні (спеціальні) функції менеджменту і взаємозв'язок між ними.

Управлінські процес і цикл.

Управлінські процедури.

Особливості процесу управління закладами фізичної терапії та реабілітації.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Основи маркетингу

Тема 4. Сутність маркетингу та його сучасна концепція

Історичні передумови виникнення маркетингу як способу ефективного управління діяльністю.

Сутність маркетингу. Сутність понять, які становлять теоретичну основу маркетингу: потреба, попит, обмін, ринок (показники, що його характеризують), комплекс складових маркетингу (послуга, ціна, комунікації).

Основні цілі та принципи маркетингу.

Види маркетингу залежно від сфери діяльності, виду послуг.

Концепції маркетингу: удосконалення послуг, інтенсифікація комерційних зусиль.

Тема 5. Середовище маркетингу

Системний підхід до організації маркетингу закладу.

Маркетинг як циклічний і безперервний процес.

Функції маркетингу: аналітичні, планово-управлінські, виробничо-збутові, контрольні.

Внутрішнє середовище закладу: концепція управління, фінансові ресурси, інформаційне забезпечення, структура апарату, корпоративна культура, цілі та комплекс маркетингу.

Зовнішнє макросередовище та мікросередовище закладу.

Елементи мікросередовища: постачальники, посередники, суміжники, клієнти (пацієнти), конкуренти, контактні аудиторії.

Фактори макросередовища: економічні, політичні, правові, соціальні, науково-технічні, екологічні, демографічні, культурні.

Тема 6. Політика послуг в системі маркетингу

Поняття послуги.

Класифікація та характеристика послуг.

Поняття номенклатури послуг та їх асортименту. Концепція життєвого циклу послуг.

Характеристика етапів життєвого циклу. Основні етапи розробки нових послуг.

Поняття якості послуг. Поняття конкурентоспроможності. Позиціонування послуг на ринку.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Технологія адміністрування

Тема 7. Основи теорії адміністрування

Основні поняття адміністрування.

Сучасні концепції адміністрування.

Проблеми та перспективи розвитку адміністрування.

Тема 8. Адміністрування та апарат управління

Основні категорії адміністрування.

Система адміністрування та її структура.

Адміністрація як орган і суб'єкт адміністрування.

Адміністратор як ключовий елемент системи адміністрування.

Сутність і значення процесу адміністрування.

Адміністрування закладами фізичної терапії та реабілітації.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Л.	П.	Лаб.	Інд.	С. р.		Л.	П.	Лаб.	Інд.	С. р.
Модуль 1												
Змістовий модуль №1. Методологічні основи менеджменту												
1.Соціальні основи менеджменту	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
2.Організації як суб'єкти управління	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
3.Функції та технологія менеджменту	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	34	6	6	-	-	22	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль №2. Основи маркетингу												
4.Сутність маркетингу та його сучасна концепція	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
5.Середовище маркетингу	10		2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
6.Політика послуг в системі маркетингу	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	34	4	6	-	-	24	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль №3. Технологія адміністрування												
7.Основи теорії адміністрування	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
8.Адміністрування та апарат управління	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 3	22	4	4	-	-	14	-	-	-	-	-	-
Усього годин	90	14	16	-	-	60	-	-	-	-	-	-

6. Теми семінарських занять

Не передбачено.

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість, год.
Змістовий модуль №1. Методологічні основи менеджменту		
1.	Соціальні основи менеджменту	2
2.	Організації як суб'єкти управління	2
3.	Функції та технологія менеджменту	2
Змістовий модуль №2. Основи маркетингу		
4.	Сутність маркетингу та його сучасна концепція	2
5.	Середовище маркетингу	2
6.	Політика послуг в системі маркетингу	2
Змістовий модуль №3. Технологія адміністрування		
7.	Основи теорії адміністрування	2
8.	Адміністрування та апарат управління	2
Всього		16

8. Теми лабораторних занять

Не передбачено.

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість год.
1	Соціальні основи менеджменту	8
2	Організації як суб'єкти управління	6
3	Функції та технологія менеджменту	8
4	Сутність маркетингу та його сучасна концепція	8
5	Середовище маркетингу	8
6	Політика послуг в системі маркетингу	6
7	Основи теорії адміністрування	8
8	Адміністрування та апарат управління	8
Всього		60

10. Індивідуальні завдання

Не передбачено.

11. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни „Основи менеджменту, маркетингу та адміністрування у фізичній терапії” використовуються такі методи навчання:

МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, виступи, співбесіда тощо);

МН2 – практичний метод (практичні заняття);

МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);

МН4 – робота з навчально-методичною літературою (тезування, анотування, складання доповіді);

МН5 – відео-метод у поєднанні з новітніми інформаційними технологіями та комп’ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

МН6 – самостійна робота (розв’язання завдань).

12. Методи оцінювання

Під час вивчення дисципліни „Основи менеджменту, маркетингу та адміністрування у фізичній терапії” використовуються такі методи оцінювання:

МО1 – екзамен,

МО2 – усне та письмове опитування;

МО4 – тестування;

МО6 – реферати, есе;

МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

МО8 – презентації та виступи на наукових заходах;

МО9 – захист практичних робіт;

13. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів під час вивчення дисципліни „Основи менеджменту, маркетингу та адміністрування у фізичній терапії” є:

- усне опитування;
- тестовий контроль знань;
- модульні контрольні роботи;
- реферати та презентації за результатами їх виконання;
- ситуаційні завдання;
- захист звітів за результатами виконання практичних занять;
- іспит.

Види та методи навчання і оцінювання

Код компетентності (згідно ОПП)	Назва компетенції	Код програмного результату навчання	Назва програмного результату навчання	Методи навчання	Методи оцінювання результатів навчання
ЗК-01	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	ПР-02	Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).	МН1 МН2 МН3 МН4	МО2 МО7 МО9 МО1
ЗК-02	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)	ПР-08	Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.	МН1 МН2 МН3 МН4 МН6	МО2 МО7 МО9 МО1
ЗК-04	здатність працювати в команді	ПР-02	Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).	МН2 МН3 МН5 МН6	МО2 МО7 МО9
ЗК-05	здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети	ПР-18	Оцінювання себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.	МН1 МН2 МН3 МН5 МН6	МО2 МО7 МО9 МО1
ЗК-06	здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	ПР-02	Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).	МН1 МН2 МН3 МН4	МО2 МО7 МО9 МО1

ЗК-08	здатність планувати та управляти часом	ПР-03	Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.	МН1 МН2 МН3 МН4 МН6	МО2 МО7 МО9 МО1
СК-11	здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов	ПР-02	Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).	МН2 МН3 МН5 МН6	МО2 МО7 МО9
СК-14	здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії	ПР-03	Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень..	МН1 МН2 МН3 МН4	МО2 МО7 МО9 МО1

14. Критерії оцінювання результатів навчання

Визначити за допомогою якісних критеріїв мінімальний пороговий рівень оцінки і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку. Зазначити використовувану числову (рейтингову) шкалу.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					іспит	залік
90-100	A	Відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	здобувач вищої освіти вільно володіє тео-	Достатній	добре	Зарахо-

Всього	100
--------	-----

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять, самостійної роботи (модульний контроль), оцінка (бали) за практичну діяльність та оцінка (бали) за іспит.

16. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни представлено в системі Moodle та складається:

- Робоча програма навчальної дисципліни, силабус.
- Опорний конспект лекцій.
- Матеріали для лабораторних занять.
- Завдання до самостійної роботи.
- Завдання для здійснення модульного і підсумкового контролю знань.

17. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Менеджмент як специфічна сфера людської діяльності.
2. Основні поняття менеджменту.
3. Менеджери та підприємці – ключові фігури ринкової економіки.
4. Рівні управління, групи менеджерів.
5. Сфери менеджменту.
6. Менеджмент закладів фізичної терапії та реабілітації.
7. Поняття організації.
8. Загальні ознаки організацій.
9. Різновиди організацій.
10. Заклади фізичної терапії та реабілітації як організації.
11. Внутрішнє середовище організації.
12. Зовнішнє середовище організації.
13. Типи підприємств в Україні.
14. Поняття функцій менеджменту.
15. Загальні (основні) та конкретні (спеціальні) функції менеджменту і взаємозв'язок між ними.
16. Класифікація і характеристика функцій менеджменту.
17. Управлінські процес і цикл.
18. Управлінські процедури.
19. Особливості процесу управління закладами фізичної терапії та реабілітації.
20. Історичні передумови виникнення маркетингу як способу ефективного управління діяльністю. Сутність маркетингу.

21. Сутність понять, які становлять теоретичну основу маркетингу: потреба, попит, обмін, ринок (показники, що його характеризують), комплекс складових маркетингу (послуга, ціна, комунікації).
22. Основні цілі та принципи маркетингу.
23. Види маркетингу залежно від сфери і виду послуг.
24. Концепції діяльності закладу на ринку: удосконалення надання послуг, інтенсифікація комерційних зусиль.
25. Системний підхід до організації маркетингу закладу.
26. Маркетинг як циклічний і безперервний процес.
27. Функції маркетингу: аналітичні, планово-управлінські, виробничо-збутові, контрольні.
28. Внутрішнє середовище закладу: концепція управління, фінансові ресурси, інформаційне забезпечення, структура апарату, корпоративна культура, цілі та комплекс маркетингу.
29. Зовнішнє макросередовище та мікросередовище закладу.
30. Елементи мікросередовища: постачальники, посередники, суміжники, клієнти, конкуренти, контактні аудиторії.
31. Фактори макросередовища: економічні, політичні, правові, соціальні, науково-технічні, екологічні, демографічні, культурні.
32. Поняття послуги.
33. Класифікація та характеристика послуг.
34. Характеристика споживчих товарів, товарів виробничого призначення, послуг.
35. Поняття номенклатури послуг та їх асортименту.
36. Концепція життєвого циклу послуг.
37. Характеристика етапів життєвого циклу.
38. Основні етапи розробки нових послуг.
39. Поняття якості послуг.
40. Поняття конкурентоспроможності.
41. Позиціонування послуг на ринку.
42. Основні поняття адміністрування.
43. Сучасні концепції адміністрування.
44. Проблеми та перспективи розвитку адміністрування.
45. Основні категорії адміністрування.
46. Система адміністрування та її структура.
47. Адміністрація як орган і суб'єкт адміністрування.
48. Адміністратор як ключовий елемент системи адміністрування.
49. Сутність і значення процесу адміністрування.
50. Адміністрування закладами фізичної терапії та реабілітації.

18. Рекомендована література

Основна

1. Новіков Б.В. Основи адміністративного менеджменту: навч. посіб. / Б.В.Новіков, Г.Ф.Сініок, П.В.Круш. – Київ: Центр навч. л–ри, 2004. – 560 с.

2. Керівництво організацією: навч. посіб. / О.Є.Кузьмін, Н.Т.Мала, О.Г.Мельник, І.С.Проник. – Львів: Вид-во нац. ун-ту „Львів. політехніка”, 2008. – 244 с.
3. Колот А.М. Мотивація персоналу: Підручник. – Київ: КНЕУ, 2002. – 337 с.
4. Котельніков Д.І. Управління підприємством. Словник–довідник юридичних термінів / Д.І.Котельніков. – Київ : Кондор, 2009. – 227 с.
5. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. Основи менеджменту. – Київ: Академвидав, 2003. – 416 с.
6. Маркетинг: підручник / за наук. ред. проф. А.Ф.Павленка; кер. авт. колективу. проф. І.Л.Решетнікова. – Київ: КНЕУ, 2008. – 600 с.
7. Менеджмент: теорія і практика: навч. посіб. / А.А.Мазаракі, Г.Є.Мошек, Л.А.Гомба [та ін.]. – Київ: Атіка, 2007. – 564 с.
8. Осовська Г.В. Основи менеджменту: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Київ: Кондор, 2003. – 556 с.
9. Хміль Ф.І. Основи менеджменту. – Київ: Академвидав, 2003.- 608 с.

Додаткова

1. Лізунов П.П., Коханович М.В., Недін В.О. Інформаційні системи і технології в управлінні організацією: навчальний посібник. – К: КНУБА, 2018. – 156 с.
2. Стадник В.В., Йохна М.А. Менеджмент: Посібник. – К.: Академвидав, 2003. – 464 с.
3. Сущук О.А. Міжнародні інформаційні системи: Навч. посібник для студентів вузів. – Київ, 1999. – 224 с.
4. Тимошенко І.І., Прокудін Г.С. Інформаційні технології в економіці, менеджменті і бізнесі. Частина 1. Європейський Університет, 2003.
5. Тимошенко І.І., Прокудін Г.С. Інформаційні технології в економіці, менеджменті і бізнесі. Частина 2. Європейський Університет, 2003.

19. Інформаційні Інтернет-ресурси

- 1 Навчальні матеріали онлайн. - [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://pidruchniki.com/> .
- 2 Он-лайн бібліотека для студентів. - [Електронний ресурс] – режим доступу: <https://www.twirpx.com/>.
- 3 Офіційний сайт Верховної ради України. - [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
- 4 Програма підтримки підприємництва „Будуй своє”. - [Електронний ресурс] – режим доступу: <https://buduysvoe.com/>.

Робоча програма перезатверджена на засіданні кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії без змін і доповнень на 2025 – 2026 н.р. у зв'язку зі зміною розподілу навчального навантаження. Протокол від “ 27 ” жовтня 2025 року № 10.